

پښتو ښکلا ښوونځی
پښتانه ښوونځی

فرمانی از مظفر الدین شاه

درباره

ترویج و تسهیل فروش گرامافن

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

علی اصغر شریف

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی

پرنٹل جامع علوم انسانی

مدیر محترم مجله بررسیهای تاریخی

يك برگه فتوکپی فرمان ترویج گرامافون که در ذی القعدة الحرام ۱۳۲۳ بامضاء و مهر مظفرالدین شاه رسیده است به پیوست ارسال میدارد. مندرجات فرمان نکاتی از تاریخ ترویج صنایع و تأسیس کارخانه ها را در ایران روشن مینماید. خواهشمند است در صورت مقتضی از نظر ثبت در تاریخ معاصر بچاپ آن اقدام فرمایند.

باتقدیم احترام

علی اصغر شریف

« چون انجمن ضبط اصوات در آمریکا گرامافنهای بسیار ممتاز خودشان را باماشینهای پسندیده از لحاظ نظر انور شاهانه گذرانده و مراتب مراقبات خود را در تکمیل و ترویج این صنعت مشهود حضور همیون داشته بودند لهذا برای تسهیل فروش و حمایت مخصوصه ملوکانه از این سوسیته بموجب صدور این فرمان مبارک سوسیته آنونیم مزبور را بسمت فورینسری مخصوص خودمان مباحی و سر بلند فرمودیم که از شمول این مرحمت ملوکانه بین الامثال والاقران سر بلند بوده در ترقی و تکمیل این صنعت مراقبات کافیه بعمل آورند مقرر آنکه اولیای دولت علیه در پیشرفت مقاصد حقه و ترقی و توسعه این کارخانه لازمه مساعدت و همراهی را بعمل آورده در عهده شناسند فی شهر ذی القعدة الحرام ۱۳۲۳ »

۱ - بدو باید این نکته را مورد توجه قرار داد که در خود فرمان در ازاء چنین امتیازی او در عوض چنین توصیه ای معوضی ذکر نشده و معلوم میشود دستگام

تبلیغاتی چنان شگفتنی ایجاد نمودند که برای ترقی و تکمیل صنعت مزبور و حمایت و پشتیبانی از شرکت سهامی مزبور دلسوزی زیادی بخرج رفته و از طرف دیگر مقصود از (ماشین‌های پسندیده) است یا (گرامافون ارائه شده) همانا ماشین‌های ضبط صوت است که بدست کمپانی‌های خاص اداره میشود و البته ممکن است برای ضبط موسیقی ایرانی اعم از آواز و سازهای مختلف بکار رفته باشد.

۲ - این امتیاز انحصاری نبوده و فرمان برای تسهیل فروش و حمایت از صنعت ساختن گرامافون صادر گردیده.

۳ - کلماتی که بزبان فرانسه (سوسینته آنونیم) و (فورینسری) بکار رفته حکایت دارد که در آن تاریخ زبان فرانسه در مملکت ایران قرب و منزلتی داشته چه آنکه در سالهای بعد هم مستشارانی از بلژیک و فرانسه در گمرکات و عدلیه با استخدام دولت ایران درآمده‌اند مثل آدلف پرنی مدعی العموم دولت جمهوری فرانسه که مأمور دربار دولت علیه و مستشار وزارت عدلیه بوده و قوانین مجازات عمومی و محاکمات حقوقی با نظارت مشارالیه تهیه و قانون آخر در ذی قعدة ۱۳۲۹ بتصویب کمیسیون عدلیه و هیئت نظار مجلس شورای ملی رسیده است.

۴ - از افتخاری که در فرمان مذکور (بانجمن ضبط اصوات) داده شده همانا سمت فورینسری ویژه‌ای است که اعطا گردیده و از این عبارت میتوان استنباط کرد که برای دستگاه تبلیغاتی سمعی که امروزه دارای اهمیت بسیاری است وجه امتیاز خاصی قائل شده‌اند تا متصدیان کار در کار خود دلگرم و ساعی باشند و مردم هم از افادات آن استفاده برند.